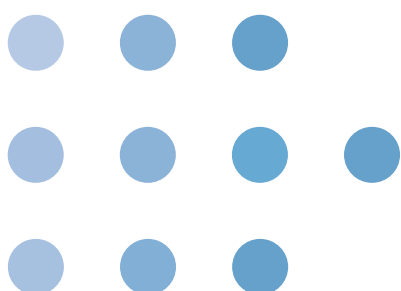

SUNDHEDSSTYRELSEN

Gravid

UNDERSØGELSER AF FOSTRET

TILLYKKE MED GRAVIDITETEN!

Alle gravide får tilbud om to scanninger i løbet af graviditeten for at se, om fostret udvikler sig, som det skal. Det er naturligvis dig, der bestemmer, om du ønsker at tage imod disse tilbud og andre undersøgelser i graviditeten. Du bliver som regel scannet udenpå maven. Scanning er uden risiko for dig og barnet.

1. SCANNING OMKRING UGE 11-13

Ved 1. trimester-scanning undersøger man:

- om der er liv
- om der er ét eller flere fostre
- hvor langt du er henne

– og man fastsætter datoen for forventet fødsel.

Hvis du ønsker at vide, om fostret kan have en kromosomafvigelse som fx Downs syndrom, vil fostrets nakkefold også blive scannet. Størrelsen på nakkefolden kan – sammen med en blodprøve og din alder – vise sandsynligheden for kromosomafvigelse.

En kromosomafvigelse kan betyde, at barnet fødes med mentale eller fysiske handicap og ikke udvikler sig normalt.

2. SCANNING OMKRING UGE 18-21

Ved 2. trimester-scanning undersøger man:

- fostrets organer (nyrer, hjerte, lunger m.v.)
- moderkagens placering i livmoderen
- om fostret vokser, som det skal.

Undersøgelserne kan vise:

- om der er tegn på, at fostret har en kromosomafvigelse
- om der er tegn på misdannelser, fx hjertefejl.

SANDSYNLIGHED FOR KROMOSOMAFVIGELSE

Ved den første graviditetsundersøgelse vil din praktiserende læge spørge, om du ønsker at få undersøgt, om fostret muligvis har en kromosomafvigelse. Hvis du siger ja, får du taget en blodprøve. Det er ikke samtidig et ja til flere undersøgelser eller indgreb. Du tager stilling hver gang, du bliver tilbudt nye undersøgelser.

På sygehuset beregner man sandsynligheden for, at fostret har en kromosomafvigelse på baggrund af blodprøven, størrelsen på fostrets nakkefold og din alder. Du får svar på dette ved 1. scanning omkring uge 11-13. Du får at vide, om der er lav eller øget sandsynlighed for, at fostret har en af de tilstande, som man undersøger for.

Mulige svar

Lav sandsynlighed

– for at fostret har en kromosomafvigelse. De allerfleste gravide (95 %) har lav sandsynlighed.

Øget sandsynlighed

– for at fostret har en kromosomafvigelse. Selvom der er øget sandsynlighed, er det stadig mest sandsynligt, at fostret har normale kromosomer. Sandsynligheden er øget, når den er 1 ud af 300 eller mere, fx 1 ud af 50. En sandsynlighed på 1 ud af 300 betyder, at fostret har normale kromosomer i 299 tilfælde og kun i 1 tilfælde ud af 300 vil have en kromosomafvigelse. Hvis sandsynligheden er øget, bliver du tilbudt yderligere undersøgelser.

Hvis det viser sig, at der er øget sandsynlighed for, at fostret har en kromosomafvigelse, skal du tage stilling til, om du ønsker at få mere at vide om fostrets tilstand.

YDERLIGERE UNDERSØGELSER

Hvis man finder en øget sandsynlighed for kromosomafvigelse, eller hvis scanningen giver formodning om en misdannelse, vil du blive tilbudt flere undersøgelser.

Hvis alle undersøgelserne er normale, er der grund til at føle sig mere tryk – men det er ikke nogen garanti for, at barnet er rask ved fødslen. Man kan ikke undersøge for alt – og man finder ikke alt det, man undersøger for.

Du skal også vide, at undersøgelserne nogle gange kan vise, at fostret måske fejler noget, men at man ikke kan sige det med sikkerhed. Man kan derfor komme ud for svære overvejelser og vanskelige valg.

Her er nogle af de undersøgelser, du kan blive tilbudt:

Blodprøve (NIPT)

I mors blod kan man finde arvemateriale (DNA) fra fostret. På en almindelig blodprøve fra mor kan man undersøge sandsynligheden for de hyppigste kromosomafvigelser. NIPT er uden risiko for mor og barn.

Med NIPT finder man ikke alle kromosomafvigelser, men prøven kan med stor sikkerhed teste for de tre mest almindelige, som udover Downs syndrom er Edwards syndrom og Patau syndrom.

Moderkage- eller fostervandsprøve

Afhængigt af hvor langt du er i graviditeten, kan man tage en prøve af moderkagen eller fostervandet for at undersøge arvemateriale

fra fostret. Undersøgelserne bliver udført på sygehuset. Du bliver scannet udenpå maven samtidig med, at en tynd nål bliver stukket gennem maveskindet. Det føles som et stik i huden. Gennem nålen suges lidt væv fra moderkagen eller lidt fostervand. Prøven bliver sendt til analyse, og man undersøger alle fostrets kromosomer. Du vil få besked på, hvornår du får svar på prøven.

Ved moderkageprøve og fostervandsprøve er der en lille risiko for uønsket abort. Det sker ved færre end 1 ud af 200 undersøgelser (under 0,5 %).

Moderkageprøve og fostervandsprøve kan vise, om fostret har normale kromosomer, eller om det har en kromosomafvigelse.

SVAR PÅ UNDERSØGELSERNE

Hvis alt er fint

Hvis resultaterne viser, at alt ser normalt ud, fortsætter din graviditet med de planlagte konsultationer og undersøgelser.

Hvis der er noget unormalt

Hvis undersøgelserne viser, at der er noget unormalt, får du tilbudt rådgivning på sygehuset.

Ved rådgivningen får du information om, hvad det betyder at få et barn med den sygdom eller det handicap, som barnet vil blive født med. Du kan også få rådgivning om mulighederne for behandling efter fødslen. Du kan desuden komme til at tale med en socialrådgiver i kommunen om, hvilken hjælp og støtte du kan få, når barnet er født.

Hvis du ønsker det, kan der formidles kontakt til forældre med børn, der har samme sygdom eller handicap og til relevante organisationer, der kan give dig yderligere information.

Det er kvindens ret at afgøre, hvad der skal ske, hvis undersøgelserne viser, der er noget unormalt. Lægen vil rådgive om, hvilke muligheder der er for dig i den konkrete situation. Valget bliver respekteret og støttet.

MERE INFORMATION

Du kan læse mere om undersøgelserne af fostret på hospitalets hjemmeside og på www.sundhedsstyrelsen.dk

HVIS ABORT KOMMER PÅ TALE

Fostret kan være så alvorligt sygt eller have en misdannelse eller et handicap, der gør, at du overvejer at afbryde graviditeten. Det er en svær beslutning, og du vil blive tilbudt rådgivning før og efter et muligt indgreb. Hvis man ønsker abort efter uge 12, søger lægen om tilladelse til dette hos regionens abortsamråd, der tager stilling til, om graviditeten kan afbrydes.

Landsforeningen Spædbarnsdød udgiver informationsmateriale og tilbyder gratis samtaleforløb før eller efter en abort.

Se www.spædbarnsdød.dk